

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

หมายเหตุมลพิษ

ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2550

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คุณภาพน้ำผิวดิน

ปัญหาคุณภาพน้ำ

พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ท่าจีน และบางปะกง
และแนวทางการแก้ไข

คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

คุณภาพอากาศ

สถิติเรื่องร้องเรียน

โครงการ สด คัดแยก
และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย

ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดพัทลุง

กองบรรณาธิการ

ทักทาย

สวัสดีค่ะ

หมายเหตุมลพิษฉบับนี้นอกจากจะนำเสนอสถานการณ์มลพิษในด้านต่างๆ เช่น คุณภาพน้ำผิวดิน คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง คุณภาพอากาศ และสถิติเรื่องร้องเรียนแล้ว ยังได้นำเสนอปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่ค่อนข้างวิกฤต เช่น ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ท่าจีน และบางปะกง พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ

ที่ปรึกษา

นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา
อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง
รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษฎ์
รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

บรรณาธิการ

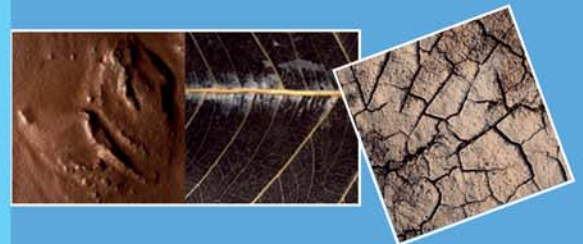
นายรังสรรค์ ปิ่นทอง
ผู้อำนวยการกองแผนงานและประเมินผล

กองบรรณาธิการ

นางสาวจิระนันท์ เหมพูลเสิริฐ
รักษาการหัวหน้ากลุ่มวิเคราะห์แผนและประเมินผล
นายนิชกร คงเพชร
รักษาการหัวหน้าฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
นางเกวณีน วงศ์เศรษฐศิริ
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 6๖
นางสาวบรรจง ประภานานันท์
พนักงานพิมพ์ดีดชั้น 3
นายโกสุม เผือกทอง
นักวิชาการโสตทัศนศึกษา

สนับสนุนข้อมูลโดย

สำนักงานเลขานุการกรม
สำนักจัดการคุณภาพน้ำ
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง
กองแผนงานและประเมินผล
กองนิติการ
ฝ่ายตรวจและบังคับการ
ฝ่ายคุณภาพสิ่งแวดล้อมและห้องปฏิบัติการ

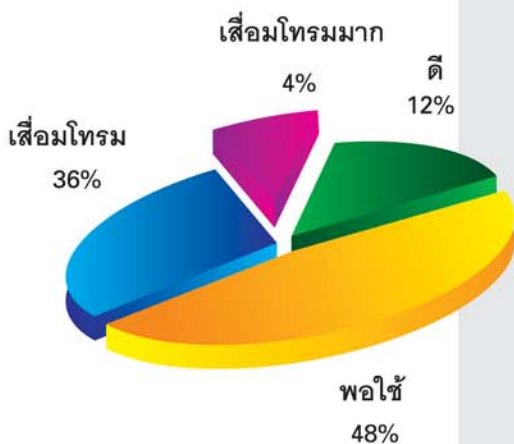

คุณภาพน้ำ แหล่งน้ำพิวดิน

เชาวน์ นกอยู่¹/เอกสิทธิ์ เย็นเปี่ยม² สำนักจัดการคุณภาพน้ำ

ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ ในแม่น้ำสำคัญ 19 สาย และแหล่งน้ำนิ่ง 2 แหล่ง (บึงบอระเพ็ด และทะเลสาบสงขลา) ในช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2550 โดยเทียบกับมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน และดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (Water Quality Index : WQI)³ พบว่าคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี พอใช้ เสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก คิดเป็นร้อยละ 12 48 36 และ 4 ตามลำดับ

แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมาก ไม่ได้ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน มีสาเหตุมาจากปริมาณออกซิเจนละลายมีค่าต่ำ ร้อยละ 27 ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์มีค่าสูงร้อยละ 25 การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดมีค่าสูงร้อยละ 21 การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟิโคคิลโลฟอร์มมีค่าสูงร้อยละ 17 และแอมโมเนียมีค่าสูง ร้อยละ 9 คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำทั่วประเทศในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน 2550 แสดงดังตารางที่ 1

¹ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7ว รักษาการผู้อำนวยการส่วนแหล่งน้ำจืด

² นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ส่วนแหล่งน้ำจืด

³ ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (WQI) พิจารณาจากค่าคุณภาพน้ำ 3 ตัว คือ ออกซิเจนละลาย (DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) และแบคทีเรียกลุ่มฟิโคคิลโลฟอร์ม (FCB)

ตารางที่ 1 สรุปเกณฑ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำที่สำคัญของประเทศไทย ในช่วงเดือน ก.ค. – ก.ย. 2550

เกณฑ์คุณภาพน้ำ	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคตะวันออก	ภาคใต้	ร้อยละของแหล่งน้ำทั้งหมด
 ดี	ลี้	แควใหญ่	-	เวฬุ	-	12
 พอใช้	ปิง กก อิง	แควน้อย เจ้าพระยา ตอนบน	-	บางปะกง นครนายก ปราจีนบุรี ตราด จันทบุรี พังงา ประแสร์	-	48
 เสื่อมโทรม	กวง บึงบอระเพ็ด	ลพบุรี ป่าสัก เจ้าพระยา ตอนกลาง แม่กลอง	-	-	ทะเลน้อย ทะเลหลวง ทะเลสาบสงขลา	36
 เสื่อมโทรมมาก	-	เจ้าพระยา ตอนล่าง	-	-	-	4

ภาคเหนือ

คุณภาพน้ำจากแหล่งน้ำ 6 แห่ง คือ แม่น้ำลี้ แม่น้ำปิง แม่น้ำกก แม่น้ำอิง แม่น้ำกวง และบึงบอระเพ็ด ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ยกเว้น แม่น้ำกวง และบึงบอระเพ็ดอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม มีเพียงแม่น้ำลี้แห่งเดียวที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี

ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไปมีค่าสรุปได้ ดังนี้

○ ค่าออกซิเจนละลาย (DO) มีค่าอยู่ในช่วง 0.8 – 7.2 มิลลิกรัมต่อลิตร (มก./ล.) คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.4 มก./ล. โดยค่าออกซิเจนละลายร้อยละ 90 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (มากกว่าหรือเท่ากับ 4.0 มก./ล.) แหล่งน้ำที่มีค่าออกซิเจนละลายน้อยกว่า 2.0 มก./ล. คือ แม่น้ำกวง บริเวณอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

○ ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) มีค่าอยู่ในช่วง 0.1 – 4.3 มก./ล. คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.5 มก./ล. โดยค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ร้อยละ 74 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.0 มก./ล.) แหล่งน้ำที่มีค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์มากกว่า 4.0 มก./ล. คือ บึงบอระเพ็ด บริเวณบ้านปลวกสูงและบ้านหนองดุก

○ การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) มีค่าอยู่ในช่วง 2 – 4,600 หน่วย คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,170 หน่วย โดยค่าการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มร้อยละ 97 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4,000 หน่วย) แหล่งน้ำที่มี ค่าการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มมากกว่า 4,000 หน่วย คือ แม่น้ำอิง บริเวณตำบลเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ภาคกลาง

คุณภาพน้ำจากแหล่งน้ำ 6 แห่ง คือ แม่น้ำแควใหญ่ แควน้อย แม่น้ำเจ้าพระยา แมกกลอง แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำป่าสัก แหล่งน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม เนื่องจากการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด กลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ และออกซิเจนละลายตามลำดับ

ภาคตะวันออก

คุณภาพน้ำจากแหล่งน้ำ 8 แห่ง คือ แม่น้ำเวฬุ แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำนครนายก แม่น้ำปราจีนบุรี แม่น้ำตราด แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำพังราด และแม่น้ำประแสร์ แหล่งน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้

ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไปมีค่าสรุปได้ ดังนี้

- ค่าออกซิเจนละลายมีค่าอยู่ในช่วง 0.0 - 7.4 มก./ล. คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 มก./ล. โดยค่าออกซิเจนละลายร้อยละ 65 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (มากกว่าหรือเท่ากับ 4.0 มก./ล) ร้อยละ 25 มีค่าอยู่ในช่วง 2.0 - 3.9 มก./ล. และร้อยละ 10 มีค่าน้อยกว่า 2.0 มก./ล. ซึ่งได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ตั้งแต่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ถึงสะพานพุทธยอดฟ้า เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

- ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์มีค่าอยู่ในช่วง 0.5 - 6.3 มก./ล. คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.9 มก./ล. ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ร้อยละ 63 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.0 มก./ล.) ร้อยละ 31 มีค่าอยู่ในช่วง 2.1 - 4.0 มก./ล. โดยร้อยละ 6 ของสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์มากกว่า 4.0 มก./ล. ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง บริเวณพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และแม่น้ำป่าสัก บริเวณอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

- การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) มีค่าอยู่ในช่วง 20 - 40,000 หน่วย คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5,200 หน่วย โดยค่าการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มร้อยละ 60 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4,000 หน่วย โดยคุณภาพน้ำจากสถานีตรวจวัดที่มีค่าการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มมากกว่า 4,000 หน่วย มีถึงร้อยละ 40 ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท และอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ แม่น้ำแมกกลอง จังหวัดราชบุรี แม่น้ำแควน้อย อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี แม่น้ำลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี แม่น้ำป่าสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไปมีค่าสรุปได้ ดังนี้

- ค่าออกซิเจนละลายมีค่าอยู่ในช่วง 1.4 - 7.4 มก./ล. คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 มก./ล. โดยค่าออกซิเจนละลายร้อยละ 71 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (มากกว่าหรือเท่ากับ 4.0 มก./ล) ร้อยละ 27 มีค่าอยู่ในช่วง 2.0 - 3.9 มก./ล. โดยคุณภาพน้ำจากสถานีตรวจวัดที่มีค่าออกซิเจนละลายน้อยกว่า 2.0 มก./ล. มีร้อยละ 2 คือแม่น้ำนครนายก บริเวณอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

- ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์มีค่าอยู่ในช่วง 0.3 - 3.1 มก./ล. คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.1 มก./ล. ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ร้อยละ 90 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.0 มก./ล.) และร้อยละ 10 มีค่าอยู่ในช่วง 2.1 - 4.0 มก./ล.

- การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มมีค่าอยู่ในช่วง 18 - 13,000 หน่วย คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,160 หน่วย โดยค่าการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มร้อยละ 92 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4,000 หน่วย) โดยคุณภาพน้ำจากสถานีตรวจวัดที่มีค่าการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มมากกว่า 4,000 หน่วย มีร้อยละ 8 ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง บริเวณท่าเรือ อำเภอบางคด้า จังหวัดฉะเชิงเทรา แม่น้ำปราจีนบุรี บริเวณอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แม่น้ำพังราด บริเวณสะพานบ้านนายายอาม กิ่งอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี แม่น้ำประแสร์ บริเวณบ้านปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ภาคใต้

คุณภาพน้ำจากทะเลสาบสงขลา โดยแบ่งทะเลสาบสงขลาออกเป็น 3 แหล่งน้ำ คือ ทะเลน้อย ทะเลหลวง และทะเลสาบสงขลา ทุกแหล่งน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม

สรุป

คุณภาพน้ำ

ในแหล่งน้ำที่สำคัญ

ในช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2550 แหล่งน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้

แหล่งน้ำภาคเหนือ คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหา คือ การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) แม้แต่มีความขุ่นสูง น้ำไหลแรง เสียต่อภาชนะน้ำท่วม เนื่องจากปริมาณน้ำในช่วงฤดูฝนมีมากทำให้ระบายไม่ทัน

แหล่งน้ำภาคกลาง คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาสำคัญ คือ การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) และการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟิโคลโคลิฟอร์ม (FCB) แม้แต่เจ้าพระยาตอนล่างมีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมมาก โดยมีปัญหาคุณภาพน้ำทุกตัวชี้วัด ทั้งปริมาณออกซิเจนละลาย ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟิโคลโคลิฟอร์ม และแอมโมเนีย

แหล่งน้ำภาคตะวันออก ไม่พบปัญหาคุณภาพน้ำที่สำคัญ ยกเว้นแม่น้ำนครนายกในเดือนสิงหาคม แอมโมเนียทุกจุดตรวจวัดมีค่าสูง ไม่ได้ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (กำหนดให้มิต้าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มก./ล.)

แหล่งน้ำภาคใต้ (ทะเลสาบสงขลา) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาสำคัญ คือ ค่าออกซิเจนละลายความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ บริเวณปากคลองลำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมมาก โดยมีปัญหาคุณภาพน้ำทุกตัวชี้วัดเช่นเดียวกับภาคกลาง

ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไปมีค่าสรุปได้ ดังนี้

○ ค่าออกซิเจนละลายมีค่าอยู่ในช่วง 0.5 - 5.2 มก./ล. คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 มก./ล. โดยค่าออกซิเจนละลายร้อยละ 20 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (มากกว่าหรือเท่ากับ 4.0 มก./ล.) ร้อยละ 47 มีค่าอยู่ในช่วง 2.0 - 3.9 มก./ล. โดยคุณภาพน้ำจากสถานีตรวจวัดที่มีค่าออกซิเจนละลาย น้อยกว่า 2.0 มก./ล. มีร้อยละ 33 ได้แก่ ทะเลน้อย บริเวณ ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ทะเลหลวง บริเวณปากคลองบ้านโรง อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา และปากคลองลำป่า อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ทะเลสาบสงขลา บริเวณปากคลองอู่ตะเภา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา และ ปากคลองลำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

○ ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์มีค่าอยู่ในช่วง 1.5 - 22.2 มก./ล. คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.8 มก./ล. ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ร้อยละ 34 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมดมีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.0 มก./ล.) ร้อยละ 27 มีค่าอยู่ในช่วง 2.1 - 4.0 มก./ล. โดยคุณภาพน้ำจากสถานีตรวจวัดร้อยละ 40 มีค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์มากกว่า 4.0 มก./ล. ได้แก่ ทะเลน้อย บริเวณตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ทะเลหลวง บริเวณปากคลองบ้านโรง อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา บ้านปากพะยูน อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง และปากคลองลำป่า อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ทะเลสาบสงขลา บริเวณปากคลองอู่ตะเภา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา และปากคลองลำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

○ การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟิโคลโคลิฟอร์มมีค่าอยู่ในช่วง 210 - 1,600,000 หน่วย คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 110,000 หน่วย โดยค่าการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟิโคลโคลิฟอร์มร้อยละ 60 จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด มีค่าเทียบได้กับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4,000 หน่วย) โดยคุณภาพน้ำจากสถานีตรวจวัดที่มีค่าการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟิโคลโคลิฟอร์มมากกว่า 4,000 หน่วย มีถึงร้อยละ 40 ได้แก่ ทะเลน้อย บริเวณหมู่บ้านทะเลน้อย ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ทะเลหลวง บริเวณปากคลองบ้านโรง อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ปากคลองลำป่า อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง และตำบลจรงถนน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ทะเลสาบสงขลา บริเวณปากคลองลำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ตาราง คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน

เกณฑ์คุณภาพน้ำ	DO (มก./ล.)	BOD (มก./ล.)	FCB (หน่วย*)	มาตรฐานแหล่งน้ำ
ดีมาก	ธ	ธ	ธ	ประเภทที่ 1
ดี	≥ 6.0	≤ 1.5	≤ 1,000	ประเภทที่ 2
พอใช้	≥ 4.0	≤ 2.0	≤ 4,000	ประเภทที่ 3
เสื่อมโทรม	≥ 2.0	≤ 4.0	-	ประเภทที่ 4
เสื่อมโทรมมาก	-	-	-	ประเภทที่ 5

ธ หมายถึง เป็นไปตามธรรมชาติ
หน่วย* หมายถึง MPN / 100 มล.
DO = ค่าออกซิเจนละลาย

มก./ล. = มิลลิกรัมต่อลิตร
≥ หมายถึง มากกว่าหรือเท่ากับ
BOD = ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์

≤ หมายถึง น้อยกว่าหรือเท่ากับ
FCB = แบคทีเรียกลุ่มฟิโคลโคลิฟอร์ม

ปัญหาคุณภาพน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ท่าจีน และบางปะกง และ... แนวทางแก้ไข

กัญชลี นาวิกภูมิ⁴/มนตรี หนูพันธ์⁵ สำนักจัดการคุณภาพน้ำ

ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ลุ่มน้ำท่าจีน และลุ่มน้ำบางปะกง เป็นลุ่มน้ำหลักที่สำคัญของประเทศไทย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษ ได้ตรวจวัดคุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำปราจีนบุรี และแม่น้ำนครนายกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการตรวจวัดสรุปได้ว่าแม่น้ำทุกสายประสบปัญหาคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมและมีแนวโน้มที่จะเสื่อมโทรมหรือมีคุณภาพน้ำไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินที่กำหนด สรุปได้ดังนี้

สาเหตุของปัญหา

แหล่งกำเนิดมลพิษที่สำคัญที่ระบายนของเสียลงสู่ลุ่มน้ำทั้งสาม ได้แก่ ชุมชน อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม โดยเฉพาะฟาร์มสุกรและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้รับของเสียส่วนใหญ่จากชุมชน และอุตสาหกรรม ขณะที่ลุ่มน้ำท่าจีนและลุ่มน้ำบางปะกง รับของเสียส่วนใหญ่จากชุมชนและการเกษตรกรรม ทั้งนี้บริเวณตอนล่างของแม่น้ำจะมีของเสียถูกระบายลงแม่น้ำมากที่สุด

คุณภาพน้ำ (ประมวลผลจากข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม – กันยายน 2550)

เกณฑ์คุณภาพน้ำ	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	ลุ่มน้ำท่าจีน	ลุ่มน้ำบางปะกง
ดี	-	-	-
พอใช้	แม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน* แม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง	แม่น้ำท่าจีนตอนบน*	แม่น้ำปราจีนบุรี*
เสื่อมโทรม	แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง	แม่น้ำท่าจีนตอนกลาง*	แม่น้ำบางปะกง* แม่น้ำนครนายก*
เสื่อมโทรมมาก	-	แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง*	-

* หมายถึง คุณภาพน้ำต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินตามประเภทแหล่งน้ำที่กำหนด

⁴ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8ว ผู้อำนวยการส่วนแผนงานและประมวลผล

⁵ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4 ส่วนแผนงานและประมวลผล

มาตรการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาคุณภาพน้ำ

❖ ผลักดันให้มีการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมสำหรับชุมชน ซึ่งได้แก่ ระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน ระบบบำบัดน้ำเสียแบบรวมกลุ่มอาคาร และระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับบ้านเรือนและอาคาร รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพและขยายพื้นที่ให้บริการบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับชุมชนที่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมอยู่แล้ว

❖ ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดให้มีการติดตั้งถังดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับบ้านเรือนและอาคาร การจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียรวมทั้งกำกับดูแลและเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายกับอาคารประเภทต่างๆ

❖ ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการน้ำเสียสำหรับบ้านเรือนและอาคาร

❖ กำหนดนโยบาย การตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อควบคุมการระบายน้ำทิ้งให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับมลพิษของแหล่งน้ำ

❖ กำหนดมาตรฐานการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมให้เข้มงวดมากขึ้น รวมทั้งกำกับดูแลและเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย และออกกฎหมายเก็บภาษีมลพิษทางน้ำจากโรงงานอุตสาหกรรม

❖ ส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดและนำน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมกลับมาใช้ประโยชน์

❖ ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้การเลี้ยงสุกรและการเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อให้การอนุญาตประกอบกิจการเป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการควบคุมกิจการประเภทการเลี้ยงสุกรและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมทั้งปรับปรุงระเบียบ และกำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายสำหรับกิจการเลี้ยงสุกรและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

❖ ส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดสำหรับฟาร์มสุกร

❖ ส่งเสริมและสนับสนุนวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการตะกอนเลนและน้ำทิ้งจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

❖ สนับสนุนให้มีการฟื้นฟูคุณภาพน้ำในคลองสาขาสำคัญที่มีการระบายของเสียลงสู่แม่น้ำ เช่น การขุดลอกคลอง การกำจัดวัชพืชและขยะในคลอง การเติมอากาศด้วยเครื่องเติมอากาศ การจัดการน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษที่อยู่ริมคลอง เป็นต้น

❖ ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่

❖ สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแต่ละคลอง โดยมีผู้แทนเครือข่ายจากชุมชนและผู้ประกอบการที่อยู่ริมคลอง

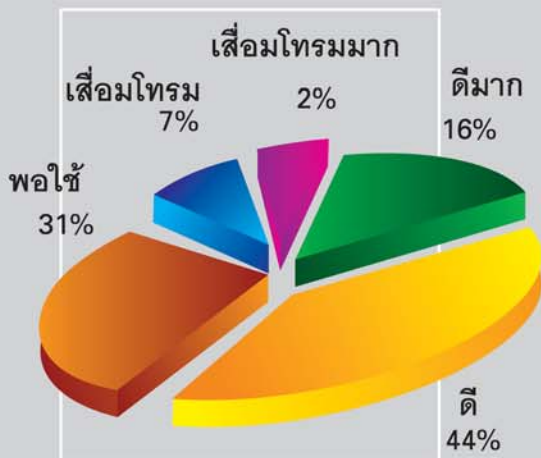
❖ ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง และติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำอัตโนมัติเพื่อการเตือนภัยวิกฤตคุณภาพน้ำ

คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

จุฑามาศ กวีเสกสรรค์⁶/เบนนก อรุณสิทธิ์⁷ สำนักจัดการคุณภาพน้ำ

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทะเล ในช่วงฤดูฝน (มิถุนายน) ปี 2550 จำนวน 240 สถานี ประเมินโดยใช้ดัชนีคุณภาพน้ำ (Marine Water Quality Index)⁸ พบว่าคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ดี พอใช้ เสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก คิดเป็นร้อยละ 16 44 31 7 และ 2 ของจำนวนสถานีที่ตรวจวัด ตามลำดับ

บริเวณชายฝั่งทะเลที่มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมากยังคงเป็นพื้นที่บริเวณอ่าวไทยตอนใน โดยพื้นที่ที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก ได้แก่ ปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ปากคลอง 12 ธันวาคม ปากแม่น้ำเจ้าพระยา หน้าโรงงานฟอกย้อม กม. 35 จังหวัดสมุทรปราการ และตลาดนาเกลือ จังหวัดชลบุรี ส่วนพื้นที่ที่มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ได้แก่ บางขุนเทียน กรุงเทพฯ ปากแม่น้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร ปากแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม ปากคลองบ้านบางตะนูน จังหวัดเพชรบุรี ปากแม่น้ำประจวบบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปากแม่น้ำชุมพร จังหวัดชุมพร หาดซาญดำริ ปากน้ำระนอง จังหวัดระนอง บ้านน้ำเค็มและบ้านคึกคัก จังหวัดพังงา บ้านปากบาง จังหวัดสตูล ปัญหาที่พบคือ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด ฟีคอลโคลิฟอร์ม เอ็นเทอโรคอกโค สารอาหาร (ฟอสเฟต-ฟอสฟอรัส และ ไนเตรท-ไนโตรเจน) และเหล็ก มีปริมาณสูงเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล ออกซิเจนละลายมีค่าต่ำกว่ามาตรฐานฯ ส่วนปริมาณสารแขวนลอยมีค่าสูงที่บริเวณปากคลองบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี หาดเจ้าไหม และหาดยาว (ใต้) จังหวัดตรัง และบ้านปากบาง จังหวัดสตูล

บริเวณปากแม่น้ำ ปากคลอง และแหล่งชุมชนส่วนใหญ่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยพารามิเตอร์ที่มีค่าสูงเกินมาตรฐานฯ คือ ปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด ฟีคอลโคลิฟอร์ม เอ็นเทอโรคอกโค และปริมาณสารอาหาร ได้แก่ บริเวณปากแม่น้ำตราด-แหลมศอก ปากคลองใหญ่ จังหวัดตราด ปากแม่น้ำประแสร์ ปากแม่น้ำพังราด ปากแม่น้ำเวฬุ และปากแม่น้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

⁶นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7ว รักษาการผู้อำนวยการส่วนแหล่งน้ำทะเล ⁷นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 6ว ส่วนแหล่งน้ำทะเล ⁸พารามิเตอร์ที่นำมาคำนวณ คือ ออกซิเจนละลาย แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด ฟอสเฟต - ฟอสฟอรัส ไนเตรท - ไนโตรเจน อุณหภูมิ สารแขวนลอย ความเป็นกรด - ด่าง แอมโมเนีย - ไนโตรเจน สำหรับพารามิเตอร์กลุ่มยาฆ่าแมลง (Pesticides) และกลุ่มสารเป็นพิษ (Toxic elements) นั้น หากพบว่าค่าความเข้มข้นเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง จะกำหนดให้ดัชนีชี้คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งบริเวณนั้น มีค่าเป็น "0" โดยทันที

ปากแม่น้ำระยอง จังหวัดระยอง ปากคลองบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ปากคลองท่าเคย (อ.ท่าช้าง) ปากแม่น้ำตาปี คลองกระแต (อ.กาญจนดิษฐ์) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปากคลองท่าสูง (อ.ท่าศาลา) จังหวัดนครศรีธรรมราช ปากทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา คลองปากบาง (เขาหลัก) จังหวัดพังงา สำหรับชายหาดท่องเที่ยวที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี หาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี หาดหัวหิน หาดสามพระยา (อุทยานฯ สามร้อยยอด) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หาดภราดรภาพ จังหวัดชุมพร หาดประพาส จังหวัดระนอง หาดบางลึก จังหวัดพังงา หาดโนยาง หาดบางเทา หาดสุรินทร์ หาดกมลา หาดป่าตอง และหาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต อ่าวไร่เลย์ จังหวัดกระบี่ หาดสำราญ หาดเจ้าไหม หาดยาว จังหวัดตรัง นอกจากนี้ยังพบว่าบริเวณชายฝั่งทะเลอื่นๆ ที่มีคุณภาพน้ำ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ บ้านหนองแฟบ หาดทรายทอง จังหวัดระยอง อ่าวชลบุรี อ่างศิลา ศรีราชา (เกาะลอย) จังหวัดชลบุรี กลางหาดสมนุรณ (อ.บางสะพาน) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ท้ายเหมือง บ้านบางเนียง บ้านเกาะคอเขา จังหวัดพังงา และบ้านหัวถนน (อ่าวบางน้ำจืด) เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บริเวณชายหาดท่องเที่ยวที่สำคัญมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก ค่าตัวชี้วัดต่างๆ ที่ตรวจวัดได้เป็นไปตามมาตรฐานฯ ปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดมีค่าต่ำ มีความเหมาะสมและปลอดภัยต่อการเล่นน้ำ ได้แก่ เกาะช้าง จังหวัดตราด อ่าวคู้กระเบน จังหวัดจันทบุรี เกาะเสม็ด หาดแม่รำพึง แหลมแม่พิมพ์ จังหวัดระยอง พัทยา เกาะล้าน หาดจอมเทียน จังหวัดชลบุรี หาดเจ้าสำราญ และหาดปึกเตียน จังหวัดเพชรบุรี อ่าวมะนาว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หาดทุ่งวัวแล่น และหาดทรายรี จังหวัดชุมพร เกาะสมุย เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี หาดโนนเพลา และหาดหินงาม จังหวัดนครศรีธรรมราช หาดเทพา หาดสมิหลา จังหวัดสงขลา เกาะพระทอง จังหวัดพังงา หาดไม้ขาว หาดกะตะน้อย หาดกะตะใหญ่ และหาดโนหาน จังหวัดภูเก็ต หาดนพรัตน์ธารา อ่าวลิ๊ะบาเกา หาดลิ๊ะดาลัม หาดตันไทร หาดยาว อ่าวมาหยา เกาะพีพี และเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ หาดปากเมง หาดหยงหลิน จังหวัดตรัง นอกจากนี้ยังพบว่าบริเวณชายฝั่งทะเลอื่นๆ ที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก ได้แก่ แหลมงอบ แหลมศอก จังหวัดตราด ท่าเรือประมง (ตลาดบ้านเพ) จังหวัดระยอง ปากคลองวาฬ ปากคลองบ้านบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปากแม่น้ำหลังสวน จังหวัดชุมพร ปากคลองท่าเคย (ฟาร์มเลี้ยงหอยนางรม) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปากแม่น้ำปากนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อ่าวมะขาม อ่าวบางโรง และอ่าวฉลอง จังหวัดภูเก็ต

คุณภาพอากาศ

พิชิต ไรค์ยงกูร^๑ สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

สถานการณ์คุณภาพอากาศของประเทศไทย ช่วงเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2550 มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากเริ่มเข้าสู่ฤดูฝน แต่ยังคงพบฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM¹⁰) เกินมาตรฐานในบางพื้นที่ เช่น ริมถนนบางสายในกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ สระบุรี ราชบุรี และชลบุรี สำหรับก๊าซโอโซนส่วนใหญ่พบเกินมาตรฐานบริเวณพื้นที่ทั่วไป ส่วนสารมลพิษอื่นๆ เช่น ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

กรุงเทพมหานคร

สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM₁₀) บริเวณพื้นที่ริมถนนพบว่าเกินมาตรฐาน บริเวณถนนดินแดง ถนนพระราม 4 และถนนพระราม 6 โดยมีจำนวนครั้งที่เกินมาตรฐานเพียง 3 วัน 2 วัน และ 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 3.3 2.3 และ 1.2 ตามลำดับ ส่วนบริเวณริมถนนสายอื่นและพื้นที่ทั่วไปซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย ยังมีปริมาณอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (มาตรฐาน PM₁₀ เฉลี่ย 24 ชั่วโมงไม่เกิน 120 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.))

ก๊าซโอโซนพบเกินมาตรฐานเฉพาะพื้นที่ทั่วไปซึ่งห่างจากถนน ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมงตรวจวัดได้ 0 – 131.0 ส่วนในพื้นที่สวน (ppb) บริเวณที่ตรวจพบเกินมาตรฐาน ได้แก่ เขตจตุจักร พบเกินมาตรฐาน 5 วัน เขตบางกะปิ และวังทองหลาง พบเกินมาตรฐาน 3 วัน เขตห้วยขวาง พบเกินมาตรฐาน 2 วัน ส่วนเขตราชวัชรบุรีธนบุรี บางนา และยานนาวา พบเกินมาตรฐาน พื้นที่ละ 1 วัน (มาตรฐานก๊าซโอโซนเฉลี่ย 1 ชั่วโมงไม่เกิน 100 ppb)

ปริมณฑล

มลพิษทางอากาศมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด เชน สารมลพิษส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้น อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ตรวจพบฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐาน ในภาพรวมของจังหวัดสมุทรปราการ ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ตรวจวัดได้ 10.5 – 172.5 มคก./ลบ.ม. โดยมีจำนวนครั้งที่เกินมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ลดลง จากช่วงเมษายน – มิถุนายน ซึ่งเกินมาตรฐานร้อยละ 7.8

PM₁₀ ในจังหวัดสมุทรปราการ
ในช่วงเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2550

สถานี	ต่ำสุด – สูงสุด (มคก./ลบ.ม.)	จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน/จำนวนวันที่ตรวจวัด (ร้อยละ)
1. โรงจักรพระนครใต้	39.6-172.5	3/87(3.4)
2. กรมทรัพยากรธรณี	34.3-116.5	0/89(0.0)
3. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพฯ	25.6-103.9	0/82(0.0)
พระประแดง		
4. ศาลากลาง	10.5-57.7	0/92(0.0)
5. การเคหะชุมชนบางพลี	15.5-101.6	0/85(0.0)
ภาพรวม	10.5-172.5	3/435(0.7)

ก๊าซโอโซนเฉลี่ย 1 ชั่วโมงมีปริมาณลดลงตรวจวัดได้อยู่ในช่วง 0 – 119.0 ppb และพบว่าเกินมาตรฐานในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ บริเวณการเคหะชุมชนบางพลี และจังหวัดนนทบุรี บริเวณการไฟฟ้าฝ่ายผลิตจำกัด (มหาชน) พื้นที่ละ 1 วัน ส่วนจังหวัดปทุมธานี และสมุทรสาคร ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

^๑นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4 ส่วนแผนงานและประมวลผล

พื้นที่ต่างจังหวัด

ปัญหาฝุ่นขนาดเล็กมีแนวโน้มลดลงในทุกพื้นที่ และส่วนใหญ่มีปริมาณอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นในจังหวัดสระบุรี (ตำบลหน้าพระลาน อ.เฉลิมพระเกียรติ) ซึ่งมีปัญหาเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงกลางปี (เมษายน - มิถุนายน) สาเหตุยังคงเกิดจากอุตสาหกรรมไม้ บด และย่อยหิน และการจราจรขนส่งในพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ตรวจวัดได้ 31.0 - 189.6 มคก./ลบ.ม. และมีจำนวนวันที่เกินมาตรฐานร้อยละ 8.9 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงกลางปีที่ผ่านมา ซึ่งตรวจวัดได้ 35.9 - 172.7 มคก./ลบ.ม. และมีจำนวนวันที่เกินมาตรฐานร้อยละ 5.1 สำหรับพื้นที่อื่นที่พบเกินมาตรฐานเพียงเล็กน้อย ได้แก่ จังหวัดราชบุรี พบเกินมาตรฐาน 2 วัน และจังหวัดชลบุรี บริเวณสนามบินฟ้าเทศบาลแหลมฉบัง พบเกินมาตรฐาน 1 วัน

PM₁₀ เฉลี่ย 24 ชม. บริเวณ ต.หน้าพระลาน อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี ในช่วงเดือนมกราคม - กันยายน 2550

ก๊าซโอโซน ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง ตรวจวัดได้ 0 - 126.0 ppb ตรวจพบเกินมาตรฐานในพื้นที่จังหวัดชลบุรี บริเวณอำเภอสัตร์ราชา และอำเภอเมือง เพียงพื้นที่ละ 1 วันเท่านั้น

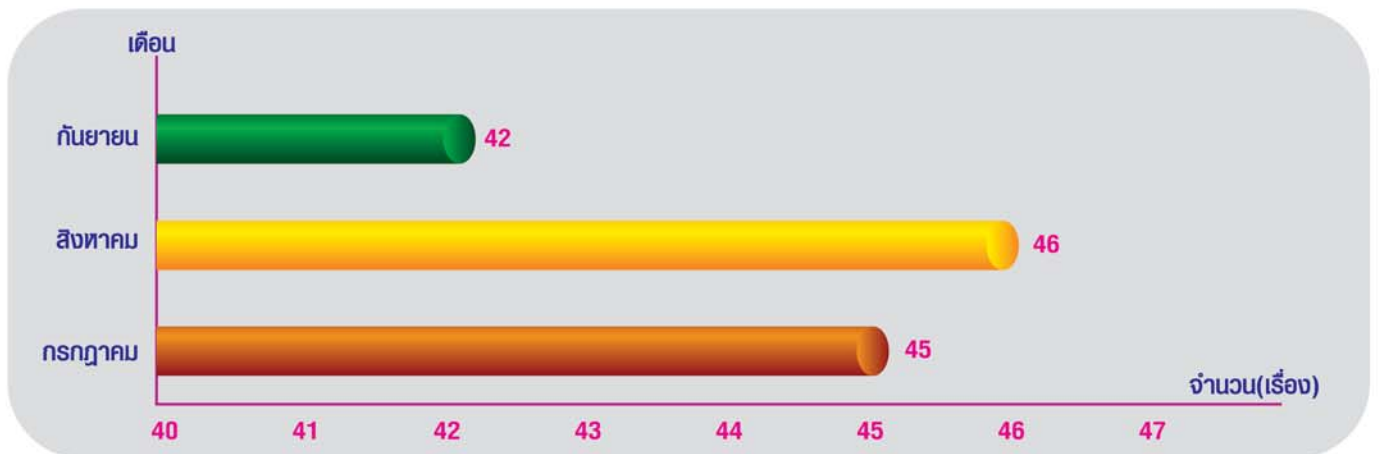

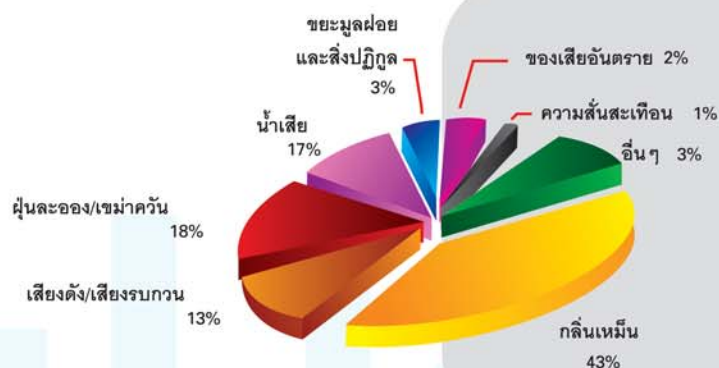
สถิติ เรื่องร้องเรียน

วิลาสินี วัฒนวงศ์ดอน¹⁰ ฝ่ายตรวจและบังคับการ

การร้องเรียนด้านมลพิษระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2550 มีจำนวนทั้งสิ้น 133 เรื่อง พบว่าในเดือนสิงหาคมมีการร้องเรียนมากที่สุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 46 เรื่อง (รูปที่ 1) ปัญหามลพิษที่ได้รับการร้องเรียน มากที่สุดคือ ปัญหากลิ่นเหม็น คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาคือ ปัญหาฝุ่นละออง/เขม่าควัน คิดเป็นร้อยละ 18 ปัญหาน้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 17 และปัญหาเสียงดัง/เสียงรบกวน คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ (รูปที่ 2 และรูปที่ 3)

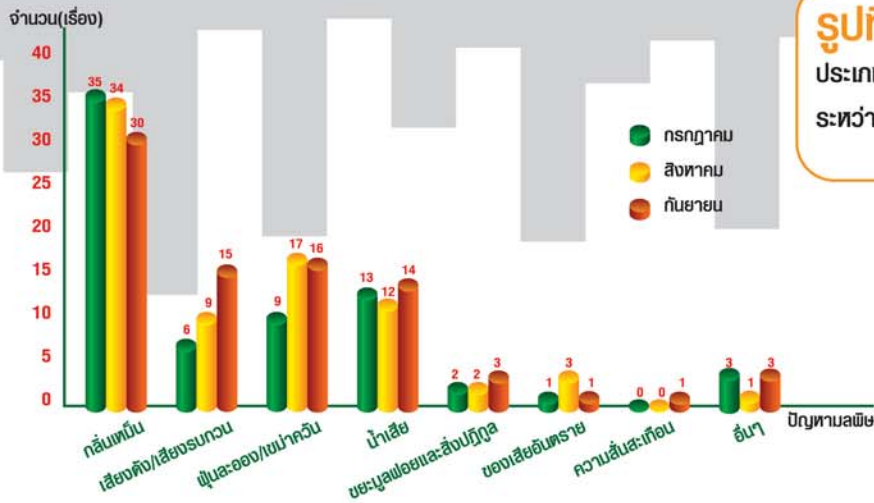
รูปที่ 1 จำนวนเรื่องร้องเรียนระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2550

รูปที่ 2 สัดส่วนปัญหามลพิษที่มีการร้องเรียนระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2550

¹⁰นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4

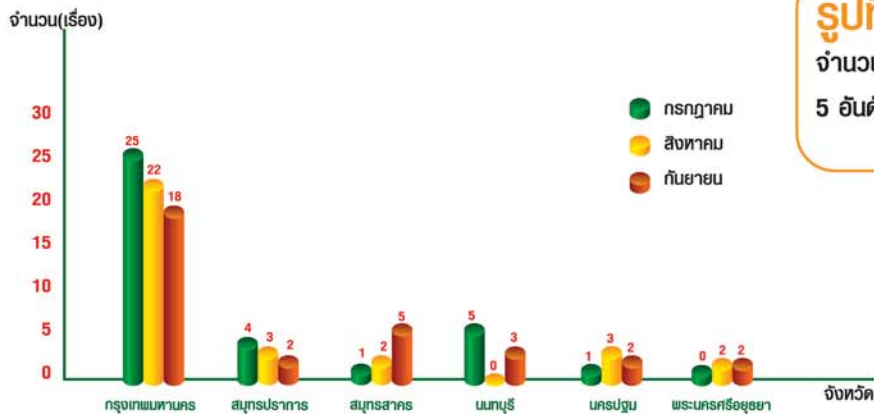

รูปที่ 3

ประเภทปัญหามลพิษที่มีการร้องเรียน ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2550

จังหวัดที่มีการร้องเรียนสูงที่สุด 5 อันดับแรก ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2550 ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร นนทบุรี นครปฐม และพระนครศรีอยุธยา ตามลำดับ โดยสมุทรสาครและนนทบุรีมีจำนวนเรื่องร้องเรียนเท่ากัน ทั้ง 6 จังหวัด มีเรื่องร้องเรียนรวมกัน 100 เรื่อง จาก 133 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 75 ของเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษทั่วประเทศ (รูปที่ 4 และตารางที่ 1)

รูปที่ 4

จำนวนเรื่องร้องเรียนในจังหวัดที่มีการร้องเรียนสูงสุด 5 อันดับแรก ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2550

จังหวัด	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
1 กรุงเทพมหานคร	65	48
2 สมุทรปราการ	9	7
3 สมุทรสาคร	8	6
นนทบุรี	8	6
4 นครปฐม	6	5
5 พระนครศรีอยุธยา	4	3
รวม	100	75
จังหวัดอื่น	33	25
รวม	133	100

ตารางที่ 1

จังหวัดที่มีเรื่องร้องเรียนสูงที่สุด 5 อันดับแรก ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2550

กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการแก้ไข ปัญหาเรื่องร้องเรียนและแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้ว จำนวน 79 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 59 และอยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน 54 เรื่องคิดเป็นร้อยละ 41

(ข้อมูล ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2550)

โครงการ

ลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดพัทลุง

วาปีข ชาวไทย¹¹ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 ดำเนินโครงการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดพัทลุง ประจำปีงบประมาณ 2550 ต่อเนื่องจากปี 2549 โดยมีเป้าหมายให้มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ซึ่งในปีงบประมาณ 2549 มีเทศบาลเมืองพัทลุงและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีก 8 แห่ง ที่ใช้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยร่วมกัน เข้าร่วมโครงการ คือ เทศบาลตำบลเขาชัยสน เทศบาลตำบลปากพะยูน เทศบาลตำบลควนขนุน องค์การบริหารส่วนตำบลป่าพะยอม องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพร้าว องค์การบริหารส่วนตำบลควนมะพร้าว องค์การบริหารส่วนตำบลชะรัด และองค์การบริหารส่วนตำบลพนางตุง และในปีงบประมาณ 2550 ได้ขยายผลการดำเนินงานให้เต็มพื้นที่จังหวัดพัทลุง โดยได้แสวงหาภาคีความร่วมมือกับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดพัทลุงที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการมาร่วมดำเนินงานเพิ่มอีก 4 แห่ง คือ เทศบาลตำบลมะกอกเหนือ เทศบาลตำบลตะโหมด เทศบาลตำบลท่ามะเดื่อ เทศบาลตำบลแม่ขีร์รวมแล้วมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปีนี้จำนวน 13 แห่ง โดยรูปแบบการดำเนินกิจกรรมมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วมดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายคณะสงฆ์ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายการศึกษา โรงพยาบาล ตลอดจนชุมชนและประชาชน เพื่อให้เกิดการลดขยะตั้งแต่ต้นทางและให้มีการนำขยะมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ตลาดนัดขยะ การทอดผ้าป่า ธนาคารขยะ การแยกขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ย เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ปริมาณขยะที่เข้าสู่ระบบกำจัดลดลง เป็นการยืดอายุการใช้งานของสถานที่กำจัดและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น

ภายใต้การดำเนินงานของโครงการฯ ได้จัดให้มีการแถลงข่าวและพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการลด คัด แยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2550 ณ ศูนย์ส่งเสริมภูมิปัญญาผู้สูงอายุ เทศบาลเมืองพัทลุง ตำบลคูหาสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง โดยมีนายสุเทพ โกมลภมร ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง ให้การต้อนรับ และนายสมชัย เพียรสถาพร รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน

ในพิธีลงนามเพื่อเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ซึ่งพิธีลงนามฯ ในครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อเป็นการสนับสนุนและช่วยผลักดันให้การดำเนินงานของท้องถิ่นประสบผลสำเร็จมากที่สุด รวมทั้งเป็นต้นแบบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Cluster) อื่นๆ สามารถนำไปขยายผลเพื่อดำเนินการในรูปแบบเดียวกัน หรือไปใช้ ประโยชน์ที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่ต่อไป

กิจกรรมในงานประกอบด้วย การลงนามบันทึกข้อตกลงฯ ระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำโดย นายสมชัย เพียรสถาพร รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นางมิ่งขวัญ วิชารังสฤษฎ์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ นางสาวสุวรรณี หวังพัฒนกุลชัย รักษาการแทน ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 และนายอภิชัย เขียวศิริกุล ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพัทลุง กับจังหวัดพัทลุงนำโดย นายสุเทพ โกมลภมร ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง และนายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้าร่วมโครงการฯ และกิจกรรมการแถลงข่าวการดำเนินโครงการ โดยมี รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ และนายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง (นายโกสิทธิ์ ไพศาลศิลป์) เป็นผู้แทนแถลงข่าวร่วมกัน

นอกจากนี้ รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ให้เกียรติมอบวัสดุ/สื่อเพื่อ การรณรงค์ และดำเนินกิจกรรม และผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุงให้เกียรติมอบเกียรติบัตรแก่บุคคล/องค์กรดีเด่นในการลด คัดแยกและใช้ประโยชน์จากขยะ โดยมีท้องถิ่นต่างๆ ร่วมแสดงนิทรรศการผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 600 คน

เลือกใช้บริการอยู่หรือศูนย์บริการที่มีป้าย

“คลินิกไอเสียมาตรฐาน”

รับประกันคุณภาพ ให้บริการ

และปลอดภัยจากไอเสียเครื่องยนต์

สายด่วน 1650

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รับแจ้งเหตุฉุกเฉินจากอุบัติเหตุสารเคมี

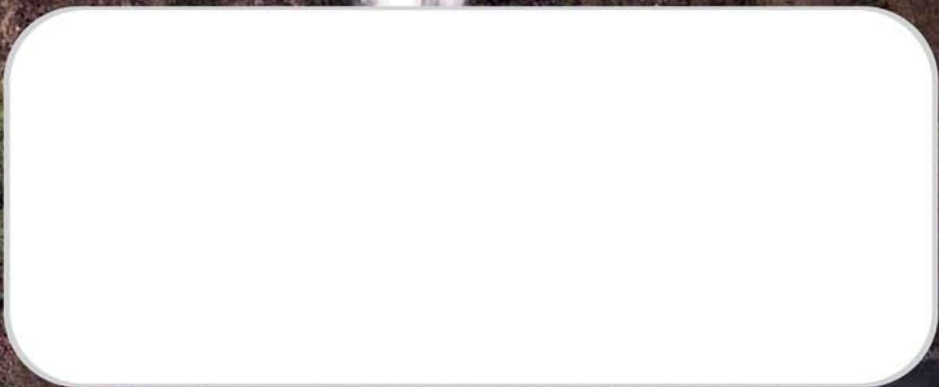
รับแจ้งเรื่องร้องเรียนมลพิษ

ให้บริการข้อมูลการระงับภัยสารเคมีเบื้องต้น

เรียน

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 32/2538
ไปรษณีย์สามเสนใน

ติดต่อ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0 2298 2082-4 โทรสาร 0 2298 2085